

Callanish i Skottland:

Et forhistorisk spirituelle kraftsenter hvor himmel, steiner og mennesker integreres

Steinsirkelen ved Callanish ble bygget av steinalderfolk for cirka 5000 år siden på øya Lewis i Ytre Hebridene i Skottland, et område hvor også vikingene hadde mange plyndringstokt. Dette er et fantastisk megalittisk monument formet som et kors og en sentral sirkel. På gælisk, språket som fortsatt brukes av lokalbefolkningen, heter steinsirkelen Calanais etter stedet hvor den står oppreist.



Ingen vet med sikkerhet hva sirkelen ble brukt til, men mye tyder på at den var et astronomisk observatorium eller en kalender for å forutsi tidspunkt for religiøse og kultiske ritualer og seremonier i forbindelse med solens og månens bevegelser i himmelrommet.

I dag er Callanish et ettertraktet pilegrimsmål for sekulære, hedenske, spirituelle og alternative tilbedere med et holistisk verdensbilde. I området finnes det minst 20 andre steinsirkler. De er ikke like godt bevart og gedigne som Callanish, men de indikerer at megalittiske steinsirkler inngikk i tilbedelsen av et panteon av datidens guddommer, hvor himmelske legemer har vært et element. Callanish-monumentet står fritt tilgjengelig for alle året rundt, uten gjerder eller vakter, og har et trivelig besøkssenter med et godt utvalg av bøker og suvenirer samt en koselig kafeteria med flotte lunsjretter.

Øyas historie

Skottland var i likhet med Norge dekket av is under den siste store istiden for 20.000 år siden. Under den påfølgende globale oppvarmingen økte vannstanden. På Callanish ble markene dyrket lenge før steinsir-

kelmonument ble laget. Folk livnærte seg hovedsakelig av bygg og andre enkle kornsorter, sjømat og laks i elvene. Folk bodde i primitive jord- og steinhytter. Det er også funnet en steinøks fra den tiden med opprinnelse fra Ulster i det nordlige Irland. Det var også da de første steinsirklene ble bygget på øya Lewis. Dette er et fenomen man finner mange andre steder på De britiske øyer og andre steder i Europa.

Etter steinalderen kom bronsealderen for ca. 3000 år siden. I hele Storbritannia ble det startet en kultisk og religiøs skikk med å bygge gravkammer av stein og jord samt enorme runde jordvoller omkranset av tømmerstokker og megalitter.

Rundt 1500 år f.Kr. forverret de klimaforholdene seg. Jordene ble torvbelagt, og øya merket samtidig en befolkningsøkning. Det var på denne tiden at Callanish ble forlatt som et kultisk og religiøst senter. Fra den tiden finner man også steinvoller anlagt for å beskytte dyrket jord mot uvær og flom, samt lagringsplasser til mat som ble laget av stein, ofte plassert midt inne i steinsirklene. Noen tusen år senere, i jernalderen (200 til 500 år e.Kr.), ble det bygget store runde steinfestninger som

var opptil ti meter høye. Dette var både en form for statussymbol og et forsvarsanlegg. På denne tiden ble det også bygget avanserte bosteder. Noen av disse er bevart og kalles svarthus.

Øyas spennende historikk starter ikke bare med de gedigne steinsirklene som ble reist for 5000 år siden. Selve landskapet tilsier at befolkningen hadde mulighet og evne til å tilpasse seg ny teknologi og rammebetingelser for å overleve med barske naturkrefter. Det er ikke umulig at hele landskapet er innlemmet i en form for spirituell eller hellig geografi. Dette er et fenomen man finner mange steder rundt omkring i verden.

Det store spørsmålet

Det store spørsmålet er selvsagt hvorfor de fastboende på den tiden i det hele tatt startet en megalittisk steinsirkelkultur. Man kan tro at et steinaldersamfunn i en svært tøff natur med særdeles vanskelige boforhold først og fremst bruker tiden til å overleve heller enn å reise digre steiner satt sammen i et kosmisk system. Noen av dem er åtte til ti meter høye og veier over fem tonn! Steinøksen som var importert fra Nord-Irland, samt et lite, men veldrevet jordbruk kan tyde på at det var en eliteklasse eller et høvdingesamfunn som kontrollerte øyas rikdom og sjøveiene til andre øyer og landområder. Siden dette var et kultsted, kan man heller ikke se bort fra at eliten bestod av en form for datidens prestesamfunn. Disse var antagelig monumentenes bygherrer. ▶





Svarthus eller Blackhouses. Opprinnelsen til navnet er ukjent, men kan gå på det mørke interiøret som en motsetning til de hvite husene som er fra en senere tidsalder.

Når man studerer arkitekturen og hvordan steinsirklene er utformet, tyder det på god kunnskap om astronomi og spesielt solens og månens bevegelser knyttet opp til årstidene. Sirkelen er også plassert i kardinalretningene nord, syd, øst og vest – tusenvis av år før de første magnetiske kompassene.

menter etter denne helt spesielle astronomiske syklusen og begivenheten.

For å følge en slik syklus sier det seg selv at det kreves store astronomiske kunnskaper gjennom generasjoner, ettersom datidens levealder var cirka halvparten av dagens. Antagelig var det en kunnskap som gikk fra far til sønn.

For Callanish er den mest aktuelle forklaringen at hvert 18,6. år går månen svært lavt over det sydvendte landskapet. Månen synes å «danse» langs bakken som en stor gud eller gudinne som besøker jorden. I mange forhistoriske samfunn var nettopp solen en gud og månen en gudinne i deres religion og kosmologi. Denne dansen også kan oppleves i dag, og neste gang dette fenomenet inntreffer er i 2022–23. Har du en mulighet til å dra til Callanish da, vil det bli en uforglemmelig opplevelse. Jeg kan garantere at du vil ikke bli alene for å beskue denne sjeldne, men utrolige hendelsen.

Tro, kult og makt

Om prestestanden på øya Lewis brukte kunnskapen sin til astrologisk spådoms-

kunst eller forutsigelser, som prestene gjorde i det samtidige Babylon for 5000 år siden, finnes det ikke noe bevis for. Mesopotamia hadde den gang et skriftspråk, noe Skottland ikke hadde. Men at Callanish er et astrologisk observatorium, en kalender eller form for tidsmaskin bygget for å tidfeste og forutse tidspunkter for viktige seremonielle samlinger, kan man slettes ikke utelukke. På den måten kunne de lærde samle sin forsamling til kultritualler og ofringer. De visste eksakt hvordan megalittene i sirkelen ville bli belyst og kunne på den måten bruke dette som en del av et ritual av kosmisk makt og kontroll over folket, kanskje ikke helt ulikt hva enkelte opphøyede trossamfunn bedriver den dag i dag.

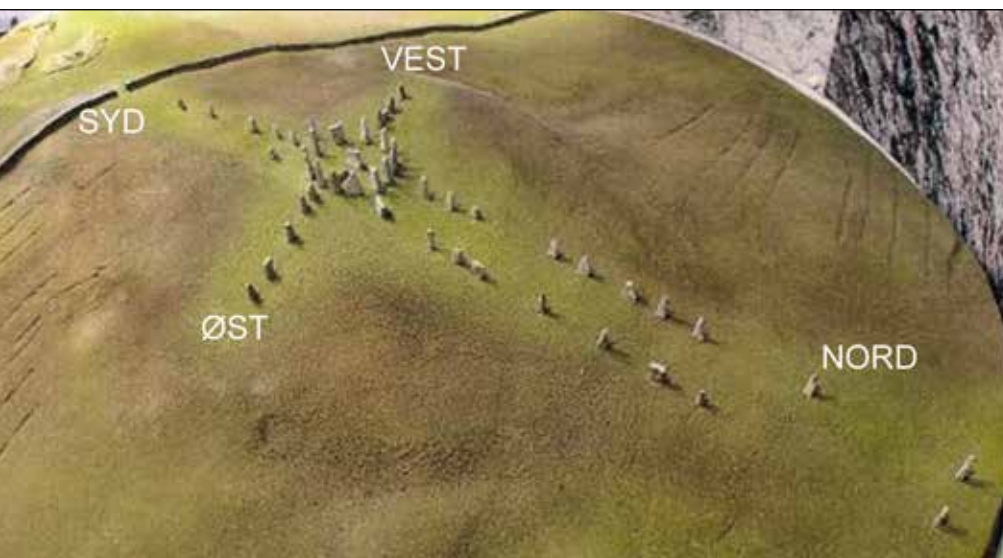
Eller var det en form for astrologi? Astrologiens opprinnelse bestod jo i å kunne forutsi fremtidige hendelser, noe eliten så absolutt hadde mulighet til å gjøre. Riktignok var det på en langt enklere måte enn hva astrologer gjør i dag, men symbolikken er den samme.

På den annen side ga kosmologiske ritualer samfunnet i Callanish et felles mål og mening, som bidro til stabilitet også i en periode med store endringer da en økende befolkning krevde nye samfunnsformer. I samme tidsrom oppstod det en kult som involverte bygging av store jordvoller og oppføring av høye steiner og trestammesirkler som synes å ha spredt seg over ▶

Planoversikten på besøksentret viser på en grei måte hvordan steinsirkelen er bygget opp i landskapet. Utformingen mot de fire himmelretningene har jeg selv satt inn.

Månedans

Megalittsteinene ved Callanish ser ut til å være satt opp for å belyse bestemte områder av sirkelen ved sommer- og vintersolverv. At byggherrene hadde god kunnskap om astronomi, bekreftes også gjennom at monumentet er orientert mot en 18,6 år lang syklus av månen, som kalles den store lunare stillstanden (major lunar standstill). I den himmelske dansen mellom sol og måne beveger månen seg fem grader lenger syd og nord enn solen. Synsmessig opplever man i en to ukers periode at månen skifter fra veldig høyt oppe til veldig lavt nede på horisonten. Dette sjeldne astronomiske fenomenet har blitt observert av mange forhistoriske samfunn over store deler av verden, som orienterte sine religiøse monu-



Dette er en megalitt

En megalitt er en stor stein som har blitt brukt til å bygge en struktur eller et monument enten alene eller sammen med andre steiner. Megalittisk betyr gjort av slike steiner, men benytter seg av et system av sammenlenking uten bindemiddel som mørtel eller sement. Ordet megalitt kommer fra gammelgresk μέγας (megas) som betyr stor, og λίθος (lithos) som betyr stein.

Megalittiske monument er steinsettinger fra steinalderen og den eldre vest-europeiske bronsealderen, vanligvis oppført av en eller flere store megalitter. De fleste megalittiske monumenter er graver, som for eksempel dysser, gang-graver eller hellekister.

Mange megalitter har antagelig hatt til hensikt å bidra til å bestemme viktige astrologiske hendelser som datoer for solværv og jevndøgn (se arkeologisk astronomi). Skålmerker på megalitter har antagelig representert stjerner og således vært benyttet for å vise stjernehimmelens orientering ved hjelp av megalittmonumentet.

Kilde: Wikipedia

*Artikkelforfatteren
sammen med steinene.*

Selve senteret i steinsirkelen med sitt meget spesielle gravkammer. Var dette kanskje en grav for datidens yppersteprest?

De britiske øyer og store deler av Europa. Soloppgang og solnedgang ved midtvinter synes å ha vært angitt ved retningen for inngangspassasjene i store gravkamre, noe blant annet spektakulære Newgrange i Irland er en indikasjon på. Kunnskap om og forutsigelse av himmelske hendelser gav jordisk myndighet til dem som så på himmelhvelvet. Ved Callanish ble denne makten gitt materielt uttrykk gjennom et samfunn som vektla havets sykluser, egne liv og himmelhvelvet, som la grunnlaget for et rikt spekter av overbevisninger og kosmologiske verdier.

En moderne hednings bekjennelser

«Glede, forventning, løpe langs steinene og kalle hver av dem ved sitt navn. Så lenge siden vi sist så hverandre og fortalte om



Tore Lomsdalen er doktorgradskandidat ved University of Malta, hvor han forsker på kosmologi i forhistorisk tid. Han har en mastergrad i kulturell astronomi og astrologi fra University of Wales Trinity Saint David. Tore har bred erfaring som praktiserende astrolog på et internasjonalt nivå. Han holder kurs, foredrag og presentasjoner og har utgitt artikler om astrologi, kosmologi og arkeoastronomi i flere land. www.astrolo.no

hemmelighetene. Selene, Hekate, Inanna, du som skinner oppe på himmelen en kullsvart natt. Du som omfavner meg når jeg legger meg ned på gresset og synker inn i din varme jord. Astarte, Cerridwen, Gaia, du var også her da vi gikk langs steinene og telte stjerner. Arianrhod, ditt sølvhvite lys faller som perler på havet bak steinene. Vi var her tusenvis av år siden og vi er her igjen.»

Dikt av hedning fra England

En kveld jeg var blant steinene for å ta målinger og bilder, traff jeg et ungt par som hadde reist fra Edinburgh på sykkel og ferge med oppakning for å campe og overnatte blant steinene. I løpet av en hyggelig prat kom det frem at begge var praktiserende «pagans» som det heter i England, eller hedninger på norsk. Jenta var nokså oppildnet over å være fremme og gikk rundt steinene, klemte dem og deklamerte dikt hun hadde skrevet. Jeg fikk et ark med et av diktene, nokså fritt oversatt ovenfor.

De skulle også innom en kjent Lewis-beboer i nærheten. Margaret Curtis og hennes pensjonerte ingeniør-ektemann Ron er godt kjent innen det moderne pagan- og alternativmiljøet for det over 30 år lange vitenskapelige arbeidet de har lagt ned for å bevise at Callanish ble oppført og/eller brukt som et månegudinnekultsenter. De

som er interessert i dette, kan finne mye informasjon på internett (*Ron and Margaret Curtis, Callanish Stones, Moon & Sacred Landscape, 1994/2008*).

Margaret Curtis organiserer gudinnetilbedelsesritualer og andre happenings for tilreisende pagans fra hele verden. Den dag i dag kaster Callanish fremdeles et magisk slør over dem som evner å høre kallet.

Steinklemming: Et moderne hedningsritual.



Reisetips

Skal du først dra til øya Lewis og oppleve Callanish, bør du unne deg minst to til tre dager der. Selv bodde jeg på en liten, men meget hyggelig B&B kun fem minutters gangavstand fra sirkelen. Stedet heter Gealabhat Bed & Breakfast (nettside: 9callanish.co.uk). Den unge eieren, som arvet stedet av sin bestemor, heter Gregor Macleod. En hyggeligere og mer kunnskapsrik vert er det ikke mulig å tenke seg, og han kan anbefales på det sterkeste.

Reisemulighetene fra Norge er mange. Den enkleste og raskeste er å fly med Norwegian direkte fra Oslo til Edinburgh, deretter ta lavpristflyselskapet Flybe til Stornoway på Lewis, leie bil og etter en halvtimes kjøretur er du på Callanish hos Gregor.

Selv valgte jeg å ta en god ukes ferietur hvor jeg leide bil på flyplassen i Edinburgh, kjørte direkte til Loch Ness og overnattet der. Neste dag dro jeg på en spennende og fartsfylt båttur på Loch Ness for å se etter sjømonstret Nessie – som de fleste andre uten hell. En flott biltur gjennom det herlige vest-skotske landskapet, som på en måte er veldig likt de norske fjellene, men samtidig også meget forskjellig, brakte meg til Ullapool på vestkysten, hvor jeg tok ferge over til Stornoway på Lewis.

Reiser du i høysesongen, bør du bestille fergebillett på forhånd på nett da det er begrenset plass til kjøretøy. Etter besøket på Callanish dro jeg til øya Isle of Skye, som har noe av den mest spennende og fascinerende fjellnaturen i hele Skottland. Til slutt gikk turen til Edinburgh med et par overnattinger og så hjem med uforglemmelige spirituelle opplevelser for kropp, sinn og sjel i bagasjen. En fast leser av bladet Medium er garantert ikke den samme «personen» etter en ferietur til Callanish.

God tur til de høyere spirituelle makter!

Hvorfor reise til Callanish?

Reisende til Callanish har jo selvsagt forskjellige motiver for sine reiser. Noen gjør det som såkalt amerikansk turisme – de tar noen raske bilder og raser videre – mens andre tar seg god tid til å se solen stå opp og gå ned for å oppleve den trolske belysningen av megalittene. Slik lever man seg inn i steinens energier og vibrasjoner og harmoniserer seg spirituelt og åndelig med våre forfedre som en gang bygget et slikt utrolig kult- og kunstverk.

For de forventningsfulle tilreisende ligger ikke mysteriet ved Callanish kun i megalittene, men også i selve plasseringen av disse innenfor et hellig landskap. Sydvest for steinene ligger et lavt, kupert landskap kjent for fastboende på Lewis som Cailleach na Mointeach – den sovende kvinnen. Konturene på bakkelandskapet ligner umiskjennelig på en liggende kvinne. Ved månens laveste punkt stiger sølvdisken langsomt opp bak denne høyden, beveger seg sakte over hennes liggende kropp og går fire timer senere ned bak en annen hellig høyde, kalt Clisham.

Denne «månevandringen» skjer gjennom sommeren en gang i måneden frem til september, og tiltrekker seg hundrevis av mennesker av en rekke forskjellige grunner. Noen kommer for å tilbe fullmånen, andre for å oppleve at gudinnen «går» på jorden. Alle kommer med en forventning om å få en spirituell opplevelse og føle månens energier.

Margaret Curtis har uttalt at dette var et ritualistisk kultsted. Sirkelene var plassert slik at man kunne observere månen gjennom dem og se på når den beveget seg opp fra Moder Jord innenfor sirkelens grenser.

Symbolikken som ligger i månen som står opp og går ned, representerer fødsel, død og gjenfødsel – som også er overens med troen til pagans og druidene. De har kommet for å ta del i og oppleve jordens energier og lovprise fullmånen i hennes ferd langs den sovende kvinnen.

Norsk Spiritualistisk Trossamfunn



Vi tror på at:

- * Sjelen er udødelig og at vi reinkarneres.
- * På en gud som er i alt og alle.
- * At vi kan kommunisere med åndene og at de hjelper oss i våre liv.
- * At vi er her for å lære, og at våre handlinger får konsekvenser.

Tror du det samme? Om du gjør det, meld deg inn i Norsk Spiritualistisk Trossamfunn i dag.

Vi holder seremonier som velser, navnedag konfirmasjon med fler. Bli medlem!

www.nsts.no